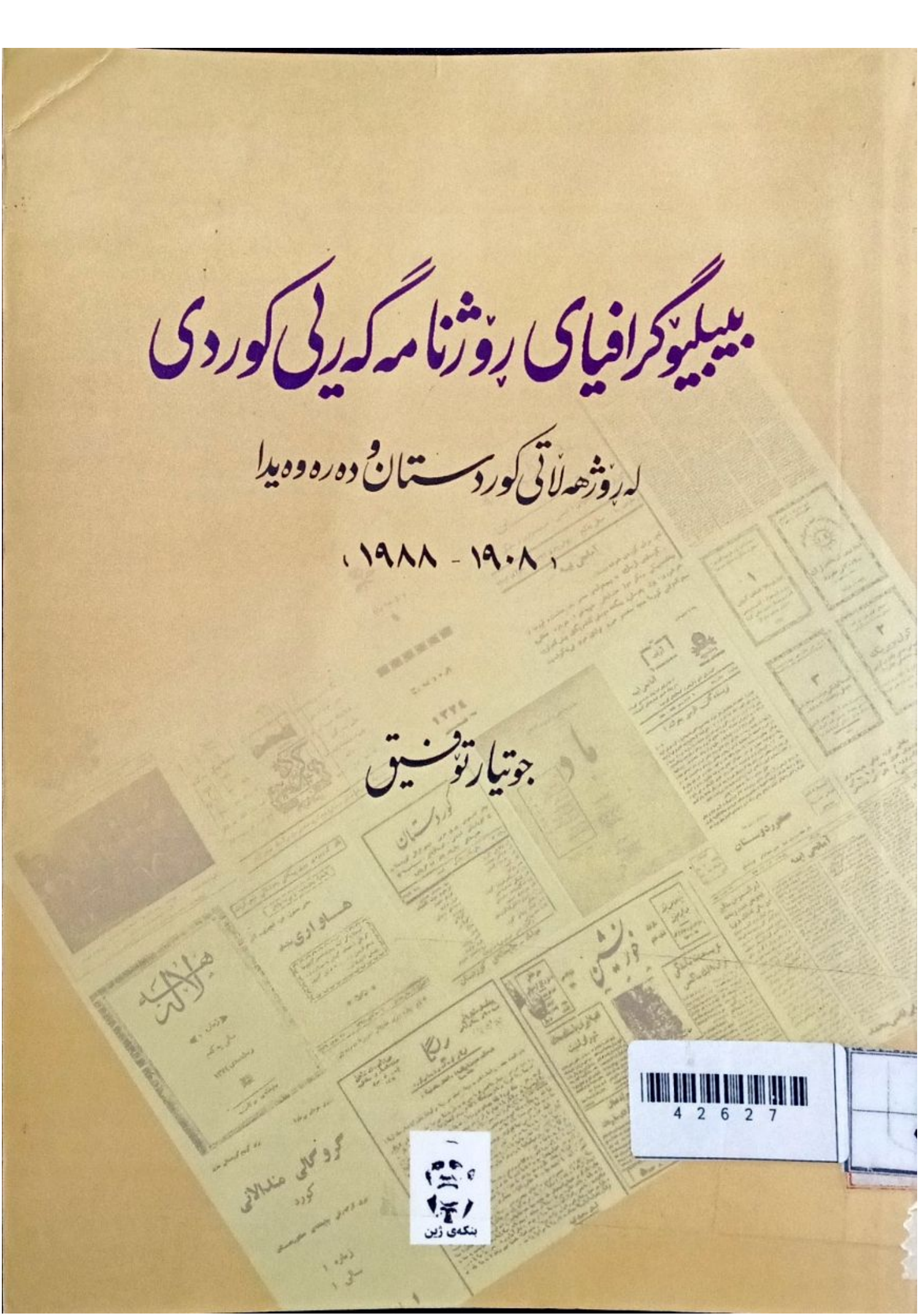
بیبلیۆگرافیای ڕۆژنامەگەریی کوردی

لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و دەرەوەیدا

١٩٠٨ - ١٩٨٨

جوتیار تۆفیق

42627

بنکەی ژین

Preview sample - page 1 of 6 - Soran University Academic Digital Library

٠٧٠
ج ٣٣٤ جوتیار تۆفیق
بیبلیۆگرافیای ڕۆژنامەگەریی کوردی لە ڕۆژهەلاتی کوردستان و دەردەوەیدا/ دانانی جوتیار تۆفیق.
١٨٢ل: ١٦.٥ × 32 سم. پاشکۆ. وێنە. (بنکەی ژین-٦٦)
١-ڕۆژنامەگەریی کوردی ٢-(بنکەی ژین ٦٦) ٣-ناونیشان
کتێبخانەی گشتی سلێمانی زانیاری سەرەتایی بڵاوکراوە ئامادە کردووە

سەرپەرشتی لەچاپدراوەکانی بنکە: سدیق سالح

زنجیرە: ٦٦
کتێب: بیبلیۆگرافیای ڕۆژنامەگەریی کوردی
لە ڕۆژهەلاتی کوردستان و دەردەوەیدا
دانەر: جوتیار تۆفیق
تایپ: دانەر
مۆنتاج: لاس
بەرگسازی: قادر میرخان
خەتی بەرگ: ئەحمەد سەعید
تیراژ: ١٠٠٠
نرخ: ٢٥٠٠ دینار
ژمارەی سپاردن: ٤٣٢ی ساڵی ٢٠٠٧
شوێنی چاپ: سلێمانی. چاپخانەی شڤان

لە بڵاوکراوەکانی
بنکەی ژین
بۆ بووژاندنەوەی کەلەپووری بەڵگەنامەیی و ڕۆژنامەوانیی کوردی
هەرێمی کوردستان: سلێمانی، ئەندازیاران، گەڕەکی ١٠٥، کۆڵانی ٥، خانووی ٢٣
تۆرمار: ٢١٨٢٦٣١ تاسیا: ٠٧٧٠١٥٦٥٨٦٤ یا ٠٧٧٠١٤٦٤٨٣٣ سانا: ١١٢٨٣٠٩
E. Mail: bnkaizhin@yahoo.com ١٤ستووقی پۆست: rojhelati kurdistan

Preview sample - page 2 of 6 - Soran University Academic Digital Library

گوتەیەکی سەرەتا:

سازکردنی بیبلیۆگرافیایەکی دەولەمەند و تێروتەسەل کە بەشی زۆری گۆڤار و ڕۆژنامە و بلاوکراوە کوردییەکان لەخۆ بگرێت، کارێکی هەروا سوک و ئاسان نییەو ماندوبون و گەڕان و وردبونەوەی زۆری دەوێت. هەروەها نوسینەوەی مێژوی ڕۆژنامەگەری کوردیی هەر پارچەیەکی کوردستان هەوڵ و کۆششێکی بێ وچان و چڕوپڕی دەوێت. ئەگەر ئەو کارە لە باشوری کوردستان جۆرە ئاستەنگێکی هەبێت، ئەوا بۆ پارچەکانی دیکەی کوردستان ئاستەنگەگە زۆرترو دژوار ترە. چونکە باشوری کوردستانی لێدەرچێت، هەمیشە لە پارچەکانی دیکەدا زمانی کوردی قەدەغە بوەو پێی نەنوسراوە. ڕۆژهەلاتی کوردستان، وەک هەر بەشێکی دیکەی کوردستان، لەماوەی سەد ساڵی ڕابوردودا بەردەوام لەژێر سایەی داگیرکەراندا بوەو لە چەند دەرفەتێکی کورتدا نەبوبێت، هەندێک ناوچە ئازادییان بەخۆوە بینیوە، ئیدی بەشی زۆری ناوچەکانی کوردستان لەژێر دەسەلاتی دەولەتی ئێراندا بوەو هەردەمیش خوێندن و نوسین بە زمانی کوردی قەدەغە بوە.

ڕۆژنامەگەریی کوردی لە ئێران و ڕۆژهەلاتی کوردستاندا مێژویەکی پچڕپچڕی هەیەو بەشی زۆری بە ساغنەکراوەیی و تێکەڵوپێکەڵی ماوەتەوە. هەوڵ و ماندوبونی چەند کەسێک نەبێت کە چەند گۆشە لەو مێژوەیان ڕونکردوەتەوە، ئیدی بەشی زۆری بە گومی و نارۆشنیی ماوەتەوە.

نەبونی ئەرشیڤ و کتێبخانەیەکی دەولەمەند کە بەشی زۆری گۆڤارو ڕۆژنامەو بلاوکراوە و کتێب و دەستنوسە کوردییەکانی تیادا پارێزرابێت، کێشەیەکە لە زۆربەی بواری زانستی و ڕۆشنبیرییەکاندا پێمانەوە دیارە.

سەرەتای دەستپێکردنی ئەم کارەم دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ساڵانەی کە لە قۆناغی ئامادەیی دەمخوێند (واتە ساڵانی ١٩٨٢-١٩٨٤). لەو ساڵانەدا لەپاڵ ئەنجامدانی ئەرکەکانی خوێندندا، بەردەوام دەچومە «کتێبخانەی گشتیی سلێمانی» و گۆڤارو ڕۆژنامە کۆنەکانم دەخوێندەوە و هەرچی پەیوەندیی بە

Preview sample - page 3 of 6 - Soran University Academic Digital Library

میژوی ڕۆژنامەگەریی کوردیبیەوە هەبوایە لای خۆم یاداشتم دەکردو دەمنوسییەوە. هاوکات سوبم لە (کتێبخانەی مۆزەخانە) و (کتێبخانەی ئەوقاف)یش دەبینی و هەرچی لە کتێبخانەی گشتیی سلێمانی دەست نەکەوتایە لەو دو کتێبخانەیە پەیدام دەکرد. هەندێک جاریش پەنام بۆ ئەو دۆست و هاوڕێیانە دەبرد کە لە مالی خۆیاندا کتێبخانەیان هەبو. هەروەها لە ئەرشیڤ و کتێبخانە بچکۆلەکەی خۆشمدا هەندێک گۆڤارو ڕۆژنامەی دەگمەنم پاراستبو کە بە ئاسانی دەست نەدەکەوتن و بۆ ئەو کاردی من سودبەخش بون. کاتێک چومە زانکۆی بەغداد، ئەوەندەی کە دەچومە (کتێبخانەی نیشتمانی) و (کتێبخانەی کۆڕی زانیاری) و کتێبخانەکانی زانکۆکان و کۆلێژەکان. ئەوەندە کاتم بۆ سەعیکردن و ئەنجامدانی ئەرکەکانی خوێندن نەبو. بەردەوام بە نێو کتێب و گۆڤارو ڕۆژنامە کۆنەکان (ج کوردی و ج عەردەبییەکان)دا دەگەڕام و زانیاریی جۆراوجۆرم دەربارەی میژوی ڕۆژنامەگەریی کوردی کۆدەکردەوە. هەر لەو ساڵانەدا چەند وتار و لێکۆڵینەوەم لەو بوارەدا بڵاوکردەوە. زۆر مامۆستاو نوسەرو کەسانی دڵسۆز هانیاندام کە ئەو کارانەم درێژە پێبدەم و خزمەتەکەم بەردەوام بکەم. پاش تەواوکردنی خوێندنی زانکۆش بە شێنەیی درێژەم بەم کارەم داو ئەم بیبلیۆگرافیایە بەشێکی ئەو ڕەنجەمە.

گەلێک فاکتەر هاندەرم بون کە ئەوەندە بایەخ بە میژوی ڕۆژنامەگەریی کوردی بدەم. سەرەکی ترینیان ئەوەیە کە میژوی ڕۆژنامەگەری کوردی بە بڕبڕەپشتی میژوی ڕۆشنبیریی نەتەوەکەمان دەزانم. باوەڕم وایە کە بەشێکی گرنگ لە میژوی سیاسی، ڕۆشنبیری، ئەدەبی، هونەری... نەتەوەکەمان پەیوەستە بەو گۆڤارو ڕۆژنامەو بڵاوکراوە کوردی و عەردەبی و فارسی و تورکی ...یانەوە کە ڕوناکبیران و تێکۆشەرانی نەتەوەکەمان لە ناوەوە و دەرەوەی کوردستان دەریان کردون. ج لە نێو خودی گۆڤارو ڕۆژنامەکانداو ج ئەوەی کە پەیوەندی بە هەلومەرجی دەرکردنیانەوە هەیە. هەمویان بەشێکی گرنگ لە میژوی سیاسی و ڕۆشنبیریی نەتەوەکەمان پێکدێنن. ئیدی ئەمەم لا ببوە کارێک کە هەرگیز لێی نەوەستم و لێی سارد نەبمەوە. تەنانەت لەم ساڵانەی دواییشدا کە کەوتمە نێو جموجوڵی «چەپی»ـەوە، هەر وازم لەو

Preview sample - page 4 of 6 - Soran University Academic Digital Library

کارەم نەهێنا بەڵکو دەستم کرد بە نوسینەوەی مێژوی گۆڤارو ڕۆژنامەو بڵاوکراوە کوردییە مارکسی و چەپییەکان و زانیارییەکی ئەوتۆم لا کۆبووەوە کە زۆری هەر لەبیر چوبوونەوە

ئەرکی سەرشانی زانکۆو پەیمانگاو دامودەزگا زانستی و ڕۆشنبیرییەکانی کوردستانە کە بیبلیۆگرافیای دەوڵەمەندو پڕ لە زانیاریی بۆ کتێب و گۆڤارو ڕۆژنامە کوردییەکان ساز بکەن. بەڵام کاتێک ئەوان بەڕادەی پێویست بایەخ بەم جۆرە کارانە نادەن. باخود بە شێوەی پڕ لە هەڵە ئەوکارانە دەکەن. ئیدی کەسانی وەکو من ناچارین بەشێکی زۆر لە کاتەکانمان بۆ ڕاپەڕاندنی ئەم ئەرکە تەرخان بکەین !

لێرەدا دەمەوێت بە ڕۆشنی ئەوە بڵێم کە ئەم کارەی من لە هەڵەو کەموکوڕیی بەدەر نییە. چونکە هەوڵی تاکە کەس لە باشترین حاڵەتدا هەر ناتەواوی پێوە دیاردەبێت. بەتایبەتی لای ئێمەی کورد. کە نە خاوەنی ئەرشیڤ و کتێبخانەیەکی دەوڵەمەندین. نە مێژوشمان بە پوختی و تێروتەسەلی نوسراوەتەوە.

داوام لە خوێنەرانی هێژا ئەوەیە کە هەرچی کەموکوڕی و زانیاریی هەڵە لەم بیبلیۆگرافیایەدا دەکەوێتە بەرچاویان. لە شێوەی وتارو لێکۆلینەوەدا ئاماژەیان بۆ بکەن و ڕاستیان بکەنەوە. یان بە نامە و ئیمایل ڕاستەوخۆ خۆمی لێ ئاگادار بکەنەوە. منیش لەڕێز و سوپاس بەولاوە، هیچی دیکەم نابێت بۆیان. دیارە ئەوەش بەر لە هەرچی خزمەتە بە ڕۆشنبیریی نەتەوەکەمان.

هەر لێرەشدا دەمەوێت ئەوە بڵێم کە ئەم بیبلیۆگرافیایە بەری ڕەنج و هەوڵ و کۆشش و ماندوبونی چەند ساڵەی خۆمە. هاوکات گەلێک دۆست و هاوڕێ هاوکارییان کردوم و زانیارییم لە گەلێک وتار و کتێب و نامە و دەستنوس وەرگرتوە کە لە جێی خۆیاندا ئاماژەم بۆ هەمویان کردوە. لێرەدا دەمەوێت سوپاسی تایبەتی خۆم ئاڕاستەی: ئەحمەدی شەریفی. سەید محەمەد سەمەدی. عەبدوللای سەمەدی و ڕێناس نەورۆزی. بکەم کە چ لە ڕێگای نامەودو چ بە ئیمایل زۆر هاوکارییان کردوم. هەروەها سوپاسی ڕوناکبیر و تێکۆشەری نەتەوەکەمان صارم خانی صادق وەزیری دەکەم کە لە

Preview sample - page 5 of 6 - Soran University Academic Digital Library

چەند نامەیدا کە لەکاتی جیاجیادا بۆی ناردوم. زۆر باس و ڕوداوی بۆ ڕونکردومەتەوە کە بەشێکیان پەیوەندییان بە بزاڤی ڕۆژنامەگەریی کوردییەوە هەیەو، بۆ ئەم بیبلیۆگرافیایە سودم لێوەرگرتون. هەروەها پڕبەدڵ سوپاسی ڕەفیق سالّح، سدیق سالّح و عەبدوڵلا زەنگەنە دەکەم کە بەشێوەی جۆراوجۆر هاوکارییان کردوم.

جوتیار تۆفیق هەورامی

سوید ـ ستۆکهۆڵم ـ سۆللێنتونا

٢٠٠٦/٦/٢٩

Preview sample - page 6 of 6 - Soran University Academic Digital Library